

Netikėtas laimėjimas

Kryžkelė. Šalia kelio trobelė. Mažutė. Sulinkusi. Langai vos vos nuo žemės pasistiebė. Stogas žégleliais suramstytas. Kur-ne-kur kūleliai pasišiaušė. Siaurės vėjai nuspardė. Sušiurino. Taip ligi pavasario. Pavasarį kasmet viskas atnaujinama. Pertvarkoma. — Nušluojamás kiemas. Pastatoma išvirtusi tvora. Sulyginamas pasišiaušės stogas. — Darbo nemaža. Vienam žmogui beveik visai vasarai. Ir tai nuo pirmųjų pavasario dienų. Tik šiemet kiek gerėliau. Darbo mažiau. Mat, darbininkų daugiau. Dviese. Pernai taip nebuvo. Tik vienas. Net keletą metų. Kai Barbora, jo žmona, mirė, Jokūbas vis nerado tinkamos gyvenimo draugės. Buvo visai nusiminės. Manė, reiks vienam, kaip kokiam stuobriui gироje, gyventi. Mirus nebūtų nė kas akių užmerkia. Liūdėdavo. Būdavo, žiemą klumpes beskaptuoja, o vasarą — jokio ramumo. Ištisas dienas eidavo eidavo aplink trobelę. Bet vis kažko trūko. Buvo neramu. Ilgu.

Svajojo.

— Argi ir nerasiu, kas pavaduotų nabašninkę Barborėlę? Apėjės aplink trobelę, kelis kartus pasižvalgydavo. Pasijutęs vienas esąs, nuliūsdavo. Norėdamas tamsias mintis išblaškyti, sukosėjės nusispiaudavo.

— Ašpuč, brudai...

Bet tuo nenusiramindavo. Nė lauke. Nė trobelėje. Vi-sur tylus. Susimastęs. Kartais ką bedirbdamas įsižiūrėdavo į vieną vietą ir stovėdavo. Lyg negyvas. Tada ir vištelei, vieninteliam jo draugui, pasidarydavo nesmagu. Susirūpindavo. Lyg išsigasdavo. Matydama taip šeimininką nepaprastą esant, būdavo, užeina priešais, galvutę pakreipia ir «kar kar» — šne-kina. Kartą, kitą. Kol senelis ją pastebi ir pradeda dirbt. Tada ir vištelei smagiau ir senelis linksmesnis. Bent valandė-lei išsiblaško. Netrukus, žiūrėk, vėl susirūpinės. Susimastęs Iš taip dvejus metus. Lig praėjusio rudens. Tada pirmą kartą susitiko Agotą. Jam patiko. Mat, nesena. Tik 57 metų. Vikri. Darbštis.

Susitarė.

Ir vieną dieną Jokūbo troba sujudo. Trimis gyventojais padaugėjo. Troboje pasirodė žmona. Ant pečiaus — katė. Tvarė paršiukas sukriuksėjo. Tai vis kraitis. Gyvas. Negyvo dar daugiau.

Jokūbas džiaugiasi. Trina delnus. Šypsosi. Nedrąsiai sėsdamas šalia žmonos atsidūsta:

— Che, che, Agute. Netikėtai... Netikėtai..

Kiekvieną dieną vis bent kelis kartus atsimindavo pirmą susitikimą. Nepaprastai džiaugdamasis.

— Che, sėdžiu. Klumpes dėstau. Žiūriu — ateina, che... Jauna... Graži. Che, patiko. Kaimynas patarė — ir gerai Visai netikėtai. Netikėtai... Bent valgio virt pačiam nereikia.

Nors virti pačiam nereikia, tačiau dar to maža. Pats geriau išsvirdavės. Beveik kaip ir nabašninkė Barbora. O dabar nė vieną dieną gardžiai nepavalgo. Nors valgo daug. Bet pavalgės priduria:

— Che, Agut, ne taip, ne taip. Reikyt skaniau... Tik nesupyk. Aš tyčia, che, nors maloniu — skaniau .. Juokauju.

Agota nepykdavo. Džiaugtis irgi nesidžiaugdavo. Kas per malonumas savo vyru nemokėt valgyt išvirt? Ji susirūpino. Rimbai. Bet veltui. Vis nepatinka. Matydama nepataikysianti vyro skoniui, virė pagal savąjį. Kaip išvirdavo taip, turėdavo būti gerai. Jokūbas beveik priprato.

Vieną rytą, sėsdamas valgyt, Jokūbas buvo net visai pamiršęs Barboros skaniausius pusryčius. Nemanė apie skanumą, tik laukė, kad greičiau duotų. Išalko. Mat, Agota, užkaitius pusrytį, išejo laukan. Užtruko. Atsiminė po geros valandos. Atsiminus paknopstom šoko vidun. Net Jokūbas knestelėjo.

— Agut, che, ko skubi?

Ši nieko netarus puolė prie puodo. Žiūri — beveik pusė nusekus. Būtų maža. Bet tuo tarpu užteks. Po truputį. Ipi-la ir įsipila. Jokūbas pakėlė šaukštą. Nenoromis lyžtelėjo.

— Che, Agut, kas tai? — nuslebo Jokūbas.— Bent kartą...

Bent kartą... Atatata... — Pasitraukęs bliūdą artyn, srėbė visu šaukštū. Nesidairydamas. Vis gyré.

— Bent kartą... Bent kartą...

— Kas? — stebisi Agota.

— Taip seniai reikėjo... Lyg nabašninkės Barborėlės išvirta. Atatata... Puiku.

Agota sriūbtelėjo visą šaukštą, staiga suraukė lūpas. Pastatė akis. Jokūbas vis srėbė ir gyré.

— Atatata, skanu. Netikėtai... Bent kartą...

— Skanu? Juk prisvilę.

— Lyg Barborėlės išvirta... Che, puiku. Dar įpilk.

— Ko?

— Sriubos.

— Šitos? Prisvilusios?

— Tokią skanią sriubą tik pirmą kartą išvirei. Maža, maža. Kitą kartą nepasigailėk.

Taip netikėtai Agota sužinojo Jokūbo skonį. Nuo tos dienos ir ji mokėjo virti valgyt. O Jokūbui buvo džiaugsmo! Pavalgės visuomet pagirdavo. Net linksmesnis pasidarė. Rodos, ir dienos sutrumpėjo. Nors į pavasarį vis ilgėjo. Gal kad darbo buvo užtektinai. Nusidirbės daugiau ir valgydavo. Būdavo, nuo ankstaus ryto kruta ir kruta. Netinginiaudamas. Šiaip praleido ir pačias pirmąsias pavasario dienas.

Truputį apsidirbės sumanė Jokūbas miestan. Kai ko nusipirkti. Tą dieną atsikėlė anksčiau negu paprastai. Tik labai sutingės. Tai vienos klumpės neranda. Tai nežino, ką antroji kojinė dingo. Ieško — ir vis ko nors stinga. Taip bergožinėdamas staiga girdi Agotos balsą:

— Jokūbai, gelbék! Kaimynas dega!

Jokūbas, nieko netarės, klekt ir atsisėdo. Žmona pradėjo bartis:

— Pasiskubink. Ne tik kaimynas — ir mes sudegsime.

— Palauk, dar vienos kojinės neapsiavės. — Ir pradėjo kampuose ieškoti. Surado. Apsiavė. Pasiémė kibirą. Buvo beeinąs. Tarpdury sutiko žmoną.

— Che, sakai, kaimynas dega?

— Buvo. Užgeso.

— Aš taip išsigandau. Juk galėjo visas namas sudegti.

Che... O pusryčiai jau buvo išvirę?

— Seniai.

— Che, che, che, — kretendamas nusišypsojo Jokūbas ir užustalėje atsisėdo.

Pavalgės išejo. Agota liko namie. Jai nusibodo. Belūkuriuojant ir diena pailgėjo. Jokūbas tik pavakare tesugrįzo. Agota pasitiko.

— Parneši?

— Che, kaipgis. Visą kilogramą, — paduodamas krepšį džiaugėsi Jokūbas.

— Kilogramą? Kad čia daugiau.

— Kažin? Nagi pasverk.

Agota šoko sverti. Pasvérė. Du pilni kilogramai!

— Che, che, che! Netikėtas laimėjimas. Man pasvérė tik kilogramą. Pasvérė ir padéjo. Che, aš paémiau ne tą. Kur daugiau. Matyt, tokia laimė. Bus daugiau.

— Vietoj vieno — du. Netikėtai... — džiaugdamasi Agota atrišo krepšį. Pažiūrėjo.

— Koks smulkutis.

— Tikrai.

— Bet panašus į druską.

— Mat, kad geras.

— Tur būt, labai saldus.

Agota lyžtelėjo galą piršto.

Staiga išsižiojo. Nusispiovė.

— Che, che, che, — patenkintas šypsojos Jokūbas. — Daugiau semk. Bus saldesnis. Šitaip — ir gerokai įsivertė į burną. Bet kaip buvo prasižiojės, lūpų ir nesučiaupė. Išsigandės pažvelgė į žmoną.

— Druska?

— Tavo netikėtas laimėjimas... Taip brangiai užmokėjai, o druska...

Jokūbas létai dar labiau prasižiojo ir užsigérė vandens. Nepažvelgės né pro langą pratarė:

— Che, višta darže ir išėjo laukan.

Agota dar kelis sykius lyžtelėjo. Abejojo. Įsitikino — druska. Padéjo krepšį ant stalo ir atsiduso:

— Koks netikėtas apsirikimas.